

Ключевые слова: административно-правовые отношения, виды административно-правовых отношений, судебная власть, суды общей юрисдикции.

Mashchuk V. Yu. Administrative and legal relations in the activity of general jurisdiction courts. The content and hallmarks of administrative and legal relations are considered. The author proves that administrative and legal relations can exist in the activity of general jurisdiction courts. It is stressed that such relations arise while organizing the court structure and work, sharing the caseload, rights and obligations between the judges and employees of court administration etc. The author pays attention that such relations reflect the tasks of organization of court system activity and its providing. Administrative and legal relations have also an internal specific for the state. In-house relations within general jurisdiction courts which include all non-procedural relations where the courts are the party are administrative and legal relations of the internal focus which have all the hallmarks of administrative and legal relations.

In this regard the author makes a conclusion that administrative and legal relations can arise in external and internal activity of general jurisdiction courts. The external activity of general jurisdiction courts is reflected in deciding cases which falls within their authority. At this stage the courts use a specific form of governing influence on the subjects of law which are not subordinated to the courts. The internal activity of general jurisdiction courts is reflected in structural, personnel, material and information providing.

Administrative and legal relations within judicial power as a type of internal state administration exist between senior personnel of the court and employees of court administration as well as other authorized by the Government employees during organization and material, financial, information and personnel providing of judicial procedure in Ukraine. The scope of administrative and legal relations which arise nowadays in in-house activity of general jurisdiction courts can be classified under the following issues: focus of legal relations (object of regulation); subject matter; correlation of rights and obligations of parties in legal relations; specific of legal connections of subjects; activities of subjects (specific of legal facts which cause legal relations); location of arising of administrative and legal relations; content (legal specific) of legal relations; tasks in the activity of subjects of legal relations; duration of administrative and legal relations.

Keywords: administrative and legal relations, types of administrative and legal relations, judicial power, general jurisdiction courts.

Надійшла до редакції 04.03.2014

Шаповалов А. В.

здобувач

*(Інститут права імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом)*

УДК 342.95

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕДУР ПРОСУВАННЯ ПО СЛУЖБІ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Проаналізовано законодавство, яке регулює процедури проходження служби в органах прокуратури України. Зазначено, що просування до службі – це найважливіший елемент інституту державної служби в органах прокуратури, оскільки на цьому тривалому часовому відрізку реалізується правовий статус державного службовця органу прокуратури. Обґрунтовано висновок, що процедури просування по службі в органах прокуратури складаються із самостійних етапів: а) просування за посадою; б) просування за класним чином.

Ключові слова: адміністративні процедури, державна служба, органи прокуратури, просування по службі, просування по службі в органах прокуратури.

Постановка проблеми. Просування до службі – це найважливіший елемент інституту державної служби в органах прокуратури, оскільки на цьому тривалому часовому відрізку реалізується правовий статус державного службовця органу прокуратури. Така реалізація передбачає зайняття прокурорсько-слідчим працівником більш високої посади, присвоєння класних чинів, які характеризують державно-службове правове становище службовців. Отже, просування по службі в органах прокуратури є ключовою процедурою проходження державної служби.

Поняття «просування по державній службі в органах прокуратури» та «проходження державної служби в органах прокуратури» не є тотожними. Проходження державної служби в органах прокуратури – це загальний процес, який починається з моменту набуття статусу державного службовця органу прокуратури та завершується в момент втрати цього статусу. Навпаки, просування по державній службі в органах прокуратури означає посадове зростання на державній службі в органах прокуратури.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання проходження служби в органах прокуратури України розглядали у своїх працях такі вчені: О. В. Агеєв, Н. М. Вапнярчук, В. В. Долежан, Р. А. Жоган, О. С. Іщук, М. Ю. Івчук, С. А. Кулініч, П. М. Каркач, І. І. Крилов, Т. В. Корнякова, М. В. Косюта, В. А. Миколенко, М. О. Потєбенько, А. В. Пшонка, Є. М. Попович, Г. П. Серєда, В. В. Шемчук, В. С. Яценко та ін.

Роботи цих науковців мають значну наукову та практичну цінність, однак поза увагою вчених залишилося дослідження проблем правового регулювання та практичної реалізації просування по службі в органах прокуратури. Дослідження процедур просування по службі в органах прокуратури має й практичне значення у світлі реалізації виконання Україною Плану дій «Україна – Європейський Союз», реформування органів прокуратури згідно з європейськими стандартами та вимогами Ради Європи.

Метою статті є з'ясування сутності процедур проходження служби в органах прокуратури України, на підставі чого автор ставить завдання з'ясувати складові цих процедур та здійснити аналіз законодавства, яке їх регулює.

Виклад основного матеріалу. Ключовим моментом проходження державної служби є просування по службі. Просування по службі державного службовця здійснюється шляхом: а) зайняття більш високої посади; б) присвоєння державному службовцю більш високого рангу. Просування державного службовця може мати місце за таких умов: наявність вакантної державної посади; наявність необхідної професійної освіти, спеціалізації, досвіду роботи, знання Конституції і законодавства; наявність необхідного стажу державної служби; проходження конкурсу тощо.

Питання просування по службі в органах прокуратури регулюється Законом України «Про прокуратуру України» [1], наказами Генерального прокурора України № 2гн від 15.12.2011 р. «Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України» [2].

Аналіз положень вищезгаданих правових актів дозволяє зробити висновки, що процедура просування по державній службі в органах прокура-

тури здійснюється шляхом зайняття прокурорсько-слідчим працівником більш високої посади та присвоєння більш високого класного чину. Тобто просування по службі в органах прокуратури збігається з таким поняттям, як службова кар'єра. Службова кар'єра в органах прокуратури для кожного службовця є індивідуальною, адже успіх у її проходженні залежить від особистих ділових, моральних, професійних якостей особи, її життєвого досвіду, кваліфікації ставлення до виконання службових обов'язків.

За час перебування на державній службі в органах прокуратури прокурорсько-слідчі працівники змінюють посади як у межах одного органу прокуратури, так і у зв'язку з переходом до інших органів прокуратури. Просування прокурорсько-слідчого працівника на більш високу посаду можливе за таких умов: по-перше, наявність вакантної посади; по-друге, володіння кандидатом на заміщення більш високої вакантної посади необхідним рівнем професіоналізму, знаннями законів України, необхідними моральними та діловими якостями; по-третє, наявність необхідного досвіду роботи в органах прокуратури, по-четверте, перебування у кадровому резерві на зміщення вакантної посади в органі прокуратури.

Таким чином, просування по службі за посадою в органах прокуратури для прокурорсько-слідчого працівника можливо: 1) за наявності вакантної посади; 2) перебування особи у кадровому резерві на цю посаду.

Так, згідно з наказом Генерального прокурора України «Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України» № 2гн від 15.12.2011 р. [2], прокурорсько-слідчі працівники можуть бути зараховані до кадрового резерву. Зарахування до кадрового резерву здійснюється з найбільш професійно підготовлених працівників з метою:

- висунення на керівні посади;
- заміщення посад у структурних підрозділах центрального та обласних апаратів;
- заміщення посад начальників відділів та їх заступників, завідувачів кафедр, наукових та науково-педагогічних працівників Національної академії прокуратури України.

Однак більш детально проведення роботи з кадровим резервом в органах прокуратури регламентовано «Положенням про роботу з кадровим резервом в органах прокуратури України», затвердженим Наказом Генерального прокурора України № 59 від 02 липня 2012 року [3].

Згідно з вищенаведеним наказом Генерального прокурора України, до кадрового резерву органів прокуратури, як правило, зараховуються найбільш професійно підготовлені прокурорсько-слідчі працівники, які мають системні професійні знання, успішно виконують службові обов'язки, проявляють ініціативу, володіють організаторськими здібностями та відповідними моральними якостями, мають стаж роботи в органах прокуратури не менше трьох років, підвищують свій професійний рівень.

Зарахування до кадрового резерву в органах прокуратури здійснюється на підставі рекомендації. Рекомендації надаються щорічно до кадрових підрозділів прокуратур обласного рівня до 1 лютого, а до Головного управління кадрового забезпечення та внутрішньої безпеки – до 15 лютого.

Необхідна кількість резервістів для висунення на керівні посади, заміщення посад у структурних підрозділах центрального та обласних апаратів, а також у прокуратурах міст з районним поділом визначається з урахуванням стану плинності кадрів, перспективою вивільнення цих посад і повинна бути розумною та оптимальною. Особа зараховується до складу кадрового резерву, як правило, на одну керівну посаду.

Наступним етапом процедури просування по службі в органах прокуратури є етап просування за класними чинами. Звернемося до аналізу законодавства, яке регулює питання присвоєння класних чинів державним службовцям органів прокуратури.

Так, згідно зі ст. 47 Закону України «Про прокуратуру» [1], прокурорам і слідчим органів прокуратури, працівникам науково-навчальних закладів прокуратури присвоюються класні чини залежно від займаних посад і стажу роботи. Класні чини державного радника юстиції України, державного радника юстиції 1, 2 і 3 класів присвоюються Президентом України, інші класні чини присвоюються Генеральним прокурором України.

Порядок присвоєння і позбавлення класних чинів визначається Положенням про класні чини працівників прокуратури України, затвердженим Постановою Верховної Ради України № 1795-ХІІ від 06.11.1991 р. [4], та Інструкцією про порядок присвоєння класних чинів працівникам органів прокуратури України, затвердженою Наказом Генерального прокурора України № 3068ц від 19.12.2006 р. [5].

Так, Положенням про класні чини працівників прокуратури України, затвердженим Постановою Верховної Ради України № 1795-ХІІ від 06.11.1991 р., здебільшого регулюються питання строку перебування у класних чинах та визначаються посади та класні чини, які відповідають тим чи іншим посадам [4].

Процедурні аспекти присвоєння класних чинів регулюються Інструкцією про порядок присвоєння класних чинів працівникам органів прокуратури України, затвердженою Наказом Генерального прокурора України № 3068ц від 19.12.2006 р. [5].

Присвоєння класного чину проводиться в послідовному порядку з урахуванням ділових і особистих якостей працівника відповідно до посади, яку він займає, та стажу роботи.

Класний чин юриста 3 класу присвоюється працівникам, які працюють в органах прокуратури не менше 6 місяців, а молодим спеціалістам – після закінчення строку стажування і призначення на посаду. Тобто за умови позитивного рішення атестаційної комісії перший класний чин працівникам, які не мають досвіду роботи за фахом, присвоюється не раніше, ніж через 6 місяців роботи, а молодим спеціалістам – після закінчення стажування.

Існують й певні винятки щодо присвоєння класних чинів окремій категорії осіб. Так, згідно з п. 10 Інструкції про порядок присвоєння класних чинів працівникам органів прокуратури України, особам з вищою юридичною освітою, які мають військові і спеціальні звання працівників органів внутрішніх справ України, призначеним на прокурорсько-слідчі посади, класні чини присвоюються відповідно до постанови Президії Верховної Ради України

від 29 червня 1992 року № 2517-ХІІ «Про встановлення співвідношення між класними чинами працівників прокуратури України і військовими званнями та спеціальними званнями працівників органів внутрішніх справ України».

Певні особливості мають процедури присвоєння класного чину випускникам Академії прокуратури України. Так, присвоєння першого класного чину випускникам Академії прокуратури України проводиться за поданням ректора Академії за умови успішного проходження шестимісячної переддипломної практики (стажування) і складання державних іспитів.

Аналіз положень законодавства, яке регулює процедури просування по службі в органах прокуратури України, дозволяє зробити такі **висновки**.

По-перше, процедури просування по службі в органах прокуратури складаються з самостійних етапів: а) просування за посадою; б) просування за класним чином. Важливо зазначити, що просування за посадою в органах прокуратури можливо за наявності певних умов: 1) формальних (наявність вакантної посади та перебування особи у кадровому резерві); 2) змістовних (наявність досвіду роботи, необхідної професійної освіти та спеціалізації за напрямком діяльності, знання Конституції України та законодавства, наявність необхідного стажу).

По-друге, етап просування за посадою в органах прокуратури включає в себе такі елементи: 1) робота з кадровим резервом; 2) призначення на посаду. Основною складовою цього етапу є робота з кадровим резервом в органах прокуратури, яка включає в себе такі складові: 1) формування кадрового резерву органів прокуратури; 2) робота з працівниками, які зараховані до кадрового резерву органів прокуратури; 3) робота з планування та аналізу складу кадрового резерву органів прокуратури.

По-третє, етап просування за класним чином складається з таких окремих елементів: 1) ініціювання процедури присвоєння класного чину; 2) розгляд справи щодо присвоєння класного чину та прийняття рішення по справі; 3) виконання рішення про присвоєння класного чину.

Для просування за класними чинами в органах прокуратури, як правило, достатньо вислуги років перебування у класному чині та успішне виконання прокурорсько-слідчим працівником своїх службових обов'язків у межах встановленої категорії посад. Однак для присвоєння більш вищих класних чинів необхідно займати посаду керівного складу Генеральної прокуратури України. Таким чином, існуюча система просування прокурорсько-слідчих працівників за класними чинами унеможливорює істотне просування державних службовців органів прокуратури за класними чинами і передбачає зайняття більш високої посади як передумови присвоєння більш вищого класного чину.

Бібліографічні посилання

1. Про прокуратуру : Закон України від 11.12.1991 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України : Наказ Генерального прокурора України від 15 грудня 2011 року № 2г / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/ua/nopd.html>
3. Положення про роботу з кадровим резервом в органах прокуратури України :

Наказ Генерального прокурора України № 59 від 02.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.gp.gov.ua/ua/nopd.html>

4. Положення про класні чини працівників прокуратури України : Постанова Верховної Ради України № 1795-ХІІ від 06.11.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1795-12>

5. Інструкція про порядок присвоєння класних чинів працівникам органів прокуратури України : Наказ Генерального прокурора України № 3068ц від 19.12.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.gp.gov.ua/.../file_downloader.html?

Шаповалов А. В. Особенности процедур продвижения по службе в органах прокуратуры Украины. Проанализировано законодательство, которое регулирует процедуры прохождения службы в органах прокуратуры Украины. Отмечено, что продвижение по службе – это важнейший элемент института государственной службы в органах прокуратуры, поскольку на этом длительном часовом отрезке реализуется правовой статус государственного служащего органа прокуратуры. Обоснован вывод, что процедуры продвижения по службе в органах прокуратуры состоят из самостоятельных этапов: а) продвижение по должности; б) продвижение по классному чину.

Ключевые слова: административные процедуры, государственная служба, органы прокуратуры, продвижение по службе, продвижение по службе в органах прокуратуры.

Shapovalov A. V. Features procedures for promotion to the Prosecutor's Office of Ukraine. A legislation that regulates procedures of passing of service in the bodies of office of public prosecutor of Ukraine is analysed in the article. Marked, that moving toward service is the major element of institute of government service in the organs of office of public prosecutor, as on this protracted sentinel segment legal status of civil servant of organ of office of public prosecutor will be realized. A conclusion is grounded, that promotion procedures in the organs of office of public prosecutor consist of the independent stages: а) advancement ex officio; б) advancement is after class character.

Concepts "advancement on government service in the bodies of office of public prosecutor" and "passing of government service in the organs of office" of public prosecutor are not identical. Passing of government service in the bodies of office of public prosecutor it is a general process that begins from the moment of acquisition of status of civil servant of body of office of public prosecutor and completed in the moment of loss of this status. Vice versa advancement on government service in the bodies of office of public prosecutor means a post increase on government service in the bodies of office of public prosecutor.

It is important to mark that advancement ex officio in the bodies of office of public prosecutor maybe at presence of certain terms: 1) formal (to the presence of vacant position and stay of person in skilled reserve); 2) rich (presence of experience, necessary trade education and specialization after direction of activity, knowledge of Constitution of Ukraine and legislation, presence of necessary experience) in content.

The stage of advancement after class character consists of such separate elements: 1) initiation of procedure of appropriation of class rank; 2) trials of business are in relation to the appropriation of class rank and decision-making in business; 3) implementations of decision are about the appropriation of class rank.

For advancement after class characters in the bodies of office of public prosecutor as a rule enough time-in-service of stay in a class rank and successful implementation by the public prosecutor's-inquisitional worker of the official duties within the limits of the set category of positions.

Keywords: administrative procedures, government service, bodies of office of public prosecutor, promotion, promotion in the bodies of office of public prosecutor.

Надійшла до редакції 20.03.2014